

Законодавчі ініціативи за період 01 жовтня – 31 жовтня 2022 року,
що впливають на діяльність виробників з ВДЕ

Верховна Рада України

Закони, прийняті в цілому

19 жовтня 2022 прийнято Закон України «Про Митний тариф України».

Як проєкт Закон був зареєстрований у ВРУ за №7737 від 05.09.2022 р.

Україна є учасником Міжнародної конвенції про Гармонізовану систему опису та кодування товарів (ГС). ГС є багатоцільовою товарною номенклатурою, що використовується в 212 країнах світу, територіях, митних та економічних союзах з метою проведення одноманітної класифікації товарів для встановлення митних тарифів, здійснення заходів нетарифного регулювання та збирання статистичних даних зовнішньої торгівлі. з 1 січня 2022 року тарифне та нетарифне регулювання здійснюється на основі сучасної сьомої редакції ГС. В той же час чинний Митний тариф України було побудовано на основі шостої редакції ГС версії 2017 року.

Прийнятий ВРУ Закон викладає у новій редакції номенклатуру Митного тарифу України (УКТ ЗЕД), в основу якої покладено ГС версії 2022 року на рівні перших шести знаків і Комбіновану номенклатуру Європейського Союзу 2022 року на рівні сьомого і восьмого знаків. На рівні дев'ятого і десятого знаків по окремих товарах здійснено деталізацію на національному рівні.

Водночас інформуємо, що Закон не передбачає зміни ставок ввізного мита на товари, а лише зміну класифікації окремих товарів.

Закон направлено на підпис Президенту України 31 жовтня 2022 року.

Закони, прийняті у першому читанні

07 жовтня 2022 року у першому читанні прийнято проєкт Закону «Про Державний бюджет України на 2023 рік», реєстраційний № 8000 від 14.09.2022 р.

ВРУ ухвалено у першому читанні Державний бюджет України на 2023 рік, яким зокрема передбачено зупинити на 2023 рік дію частини третьої статті 8 Закону України «Про альтернативні джерела енергії», згідно з якою Кабінет Міністрів України повинен передбачати у державному бюджеті видатки на фінансову підтримку гарантованого покупця для оплати електричної енергії виробниками ВДЕ у розмірі, не менше 20 відсотків прогнозованої виробітки товарної продукції електричної енергії з альтернативних джерел на відповідний рік.

Також проєктом закону передбачено створення Фонду ліквідації наслідків збройної агресії у складі спеціального фонду держбюджету. Серед напрямків використання, кошти Фонду будуть використовуватись на реконструкцію, капітальний ремонт об'єктів критичної інфраструктури, пов'язаних з наданням послуг з водопостачання, водовідведення, тепlopостачання, електропостачання, освітлення. У другому читанні відповідно до проєкту закону для фінансування цілей Фонду передбачена сума 35,5 млрд грн.

03 листопада 2022 року, на дату підготовки цього моніторингу, Верховна Рада України прийняла у другому читанні та в цілому Закон України «Про Державний бюджет України на 2023 рік». Відповідно до ухваленого Закону зупинено на 2023 рік дію частини третьої статті 8 Закону України «Про альтернативні джерела енергії».

Кабінет Міністрів України

Прийняті рішення

Постанова КМУ від 28 жовтня 2022 р. № 1206 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 5 червня 2019 р. № 483».

Зазначеною постановою вносяться зміни до Положення про покладення спеціальних обов'язків на учасників ринку електричної енергії для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії, а саме в частині:

- 1) Змінено умови виконання спеціальних обов'язків операторами системи розподілу.

Відтепер і до 30 листопада 2022 оператори системи розподілу зобов'язані будуть придбавати на електронних аукціонах у державного підприємства “НАЕК “Енергоатом” електричну енергію для компенсації власних технологічних витрат електричної енергії у формі стандартного продукту BASE_M (раніше придбавали стандартні продукти BASE_Q або BASE_Y);

- 2) Змінено умови розрахунків постачальників універсальних послуг з гарантованим покупцем за надані йому послуги із забезпечення доступності електричної енергії для побутових споживачів.

Відтепер, у разі, коли під час розрахунку фактичної вартості послуги, наданої постачальником універсальних послуг гарантованому покупцю за результатами розрахункового періоду (місяць), постачальник універсальних послуг до 12 (включно) числа місяця, що настає за розрахунковим, не отримав від оператора системи розподілу/передачі лист-підтвердження фактичних обсягів електричної енергії, необхідних для задоволення потреб побутових споживачів, такий обсяг вважається рівним 0 (нулю). Відповідно, постачальник універсальних послуг до 15 (включно) числа місяця, що настає за розрахунковим, повертає кошти, отримані від гарантованого покупця в рахунок оплати прогнозованої вартості послуги. Після отримання постачальником універсальних послуг від оператора системи розподілу/передачі листа-підтвердження фактичних обсягів електричної енергії, необхідних для задоволення потреб побутових споживачів, постачальник універсальних послуг здійснює протягом 3 (трьох) робочих днів перерахунок фактичної вартості послуги, надає його разом з актом коригування гарантованому покупцю для підписання.

Постанова КМУ від 21 жовтня 2022 р. № 1196 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 25 травня 2011 р. № 555».

Зазначеною постановою Уряд затвердив у новій редакції Порядок проведення громадських слухань щодо врахування громадських інтересів під час розроблення проектів містобудівної документації на місцевому рівні.

Нова редакція Порядку визначає механізм громадського обговорення проектів містобудівної документації на місцевому рівні - відносно комплексних планів просторового розвитку територій територіальних громад, генеральних планів населених пунктів, а також детальних планів територій у межах та за межами населених пунктів.

Основним способом процедури громадського обговорення під час розроблення відповідних проектів містобудівної документації визначено проведення громадських слухань, які передбачають безпосереднє проведення публічного заходу, на якому представники населених пунктів, для яких розробляється містобудівний документ та громадськість можуть висловити свої пропозиції та зауваження.

У випадку дії правового режиму воєнного стану, надзвичайного стану в Україні або окремих її місцевостях, запровадження карантинних заходів у разі епідемій та пандемій, громадські слухання

щодо проектів детальних планів територій у межах або за межами населених пунктів можуть бути проведені в режимі відеоконференції.

Новий Порядок проведення громадських слухань буде впливати на діяльність виробників ВДЕ та/або інвесторів, які реалізують або планують реалізовувати в Україні нові проекти будівництва об'єктів ВДЕ.

Розпорядження КМУ від 14 жовтня 2022 р. № 908-р «Про схвалення Концепції впровадження «розумних мереж» в Україні до 2035 року».

Зазначеним розпорядженням Уряд схвалив Концепцію впровадження «розумних мереж» в Україні до 2035 року, яка передбачає створення передумов для впровадження «розумних мереж», зокрема, шляхом:

- усунення законодавчих, інституційних бар'єрів розвитку «розумних мереж» в Україні;
- запровадження національних нормативів та методики оцінювання стану кібербезпеки електромереж в Україні;
- сприяння розвитку та модернізації електроенергетики на основі технологій «розумних мереж».

Серед завдань щодо розвитку електроенергетичного комплексу України з метою впровадження «розумних мереж» Концепцією, зокрема, визначені:

- поширення розподіленої генерації та відновлюваних джерел енергії, забезпечення ефективного управління потоками електричної енергії на місцевому рівні, зменшення втрат та викидів;
- врахування перспектив розвитку розподільних мереж, які залишаються радіальними з переважно односпрямованими потоками електричної енергії та «пасивною» роботою, основним призначенням яких є розподіл електричної енергії кінцевим споживачам. У разі підвищення рівня поширення та інтеграції відновлюваних джерел енергії розподільні мережі стають все більш активними і повинні приймати двоспрямовані потоки потужності;
- оновлення потужностей атомних електростанцій, тепло- та гідроелектростанцій, теплоелектроцентралей, а також підвищення їх ефективності, гнучкості щодо системних послуг та інтеграції з відновлюваними джерелами енергії та розподіленою генерацією.

Реалізація завдань Концепції розрахована на період 2022 – 2035 роки.

НКРЕКП

Прийняті рішення

18 жовтня 2022 року на засіданні НКРЕКП прийнято постанову № 1329 «Про внесення зміни до постанови НКРЕКП від 25 лютого 2022 року № 332».

Постанова НКРЕКП від 25 лютого 2022 року № 332 «Про забезпечення стабільного функціонування ринку електричної енергії, у тому числі фінансового стану учасників ринку електричної енергії на період дії в Україні воєнного стану» врегульовує питання, які виникають під час функціонування ринку електричної енергії у період дії в Україні воєнного стану, визначає особливості діяльності учасників ринку в цей період.

У 2022 році в порівнянні з 2021 роком було виявлено зростання частки відшкодування вартості врегулювання небалансу електричної енергії Гарантованого покупця в умовах воєнного стану, оскільки в енергосистемі спостерігається профіцитний режим та відповідно відбувається розвантаження генерації електричної енергії з альтернативних джерел енергії.

На засіданні 30 червня 2022 року НКРЕКП було прийнято рішення внести відповідні зміни до постанови НКРЕКП від 25 лютого 2022 року № 332, згідно з якими гарантований покупець при здійсненні розрахунку небалансу електричної енергії, пов'язаного з врегулюванням небалансів електричної енергії виробників за «зеленим» тарифом, що входять до балансуєчої групи гарантованого покупця, за розрахунковий період лютий – червень 2022 року (включно), не враховує сумарний обсяг не відпущеної електричної енергії генеруючими одиницями виробників (позитивне значення), в результаті виконання команд ОСП на зменшення навантаження. В подальшому, на засіданні НКРЕКП від 13 вересня 2022 року було прийнято рішення поширити зазначену вище норму на розрахунок за серпень 2022 року (включно).

На засіданні 18 жовтня 2022 року НКРЕКП прийнято постанову № 1329, якою зазначену вище норму поширено на розрахунок лише за 7 (сім) днів вересня 2022 року, оскільки 08 вересня 2022 року постановою Верховного Суду у справі № 640/4069/21 було визнано неправомірною формулу розрахунку частки відшкодування вартості врегулювання небалансу електричної енергії Гарантованого покупця виробниками за «зеленим» тарифом.

18 жовтня 2022 року на засіданні НКРЕКП прийнято постанову № 1317 «Про внесення змін до постанови НКРЕКП від 26 березня 2022 року № 352».

Зазначеною постановою внесено зміни до Порядку тимчасового приєднання електроустановок до системи розподілу у період дії в Україні воєнного стану, якими, зокрема, дозволено у період дії на території України воєнного стану здійснювати також тимчасове приєднання електроустановок, призначених для виробництва електричної енергії. До цього часу було дозволено тимчасове приєднання до систем розподілу лише електроустановок споживачів.

18 жовтня 2022 року на засіданні НКРЕКП прийнято постанову № 1318 «Про затвердження Змін до Кодексу системи передачі».

Зазначеною постановою вносяться зміни до Кодексу системи передачі, що стосуються підготовки звіту з оцінки відповідності (достатності) генеруючих потужностей, зокрема у частині:

- уточнені періоди, на які здійснюється прогнозування оцінки достатності генеруючих потужностей;
- визначений порядок розроблення ОСП методології виконання оцінки відповідності (достатності) генеруючих потужностей та методології планування розвитку системи передачі;
- уточнений термін підготовки звіту з оцінки відповідності (достатності) генеруючих потужностей та Плану розвитку системи передачі на наступні 10 років;
- визначені особливості проведення оцінки відповідності (достатності) генеруючих потужностей на короткострокову перспективу.
- Пунктом 2 постанови Регулятора зобов'язано ПрАТ «НЕК «Укренерго» протягом трьох місяців підготувати та подати НКРЕКП для затвердження методологію виконання оцінки відповідності (достатності) генеруючих потужностей.

11 жовтня 2022 року на засіданні НКРЕКП прийнято постанову № 1299 «Про погодження Інструкції щодо подання та публікації даних на ринку електричної енергії».

НКРЕКП погодило ОСП нову редакцію Інструкції щодо подання та публікації даних на ринку електричної енергії. Зазначена Інструкція містить опис первинних даних, що подаються власниками таких даних, та форми їх подання; строки подання та оновлення даних, типові вимоги щодо засобів та форматів передачі даних; положення щодо визначення наборів даних, що подаються власниками первинних даних ОСП. Власниками первинних даних зокрема, є виробники електричної енергії зі встановленою потужністю одиниці генерації 1 МВт та більше. Власники первинних даних повинні забезпечити на постійній основі подання та оновлення даних ОСП згідно з Інструкцією.

Доступ до таких даних необхідний ОСП для організації збору даних щодо функціонування ринку електричної енергії, оприлюднення та передачі їх на платформу прозорості ENTSO-E.

Відповідно до п. 2 постанови НКРЕКП № 1299 ОСП має оприлюднити на власному веб-сайті погоджену Інструкцію. На дату підготовки цього моніторингу Інструкція не оприлюднена ОСП в установленому Регулятором порядку.

04 жовтня 2022 року на засіданні НКРЕКП прийнято постанову № 1265 «Про затвердження Змін до Порядку контролю за дотриманням ліцензіатами, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, законодавства у відповідних сферах та ліцензійних умов» (далі – Порядок контролю).

Зміни до Порядку контролю були підготовлені та затверджені у зв'язку з прийняттям Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо розвитку установок зберігання енергії» від 15.02.2022 № 2046-IX, яким передбачається регламентування нового виду діяльності на ринку - діяльності із зберігання електричної енергії, ліцензування діяльності із зберігання енергії.

Відповідні зміни до Порядку спрямовані на забезпечення нагляд (контроль) за ліцензіатами НКРЕКП, що провадитимуть діяльність зі зберігання енергії. Також внесені окремі зміни для за пропозиціями учасників ринку щодо вдосконалення Порядку контролю.

04 жовтня 2022 року на засіданні НКРЕКП прийнято постанову № 1249 «Про затвердження Змін до Кодексу комерційного обліку електричної енергії»

Зміни до Кодексу комерційного обліку електричної енергії розроблені та прийняті з метою імплементації Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо розвитку установок зберігання енергії» від 15.02.2022 № 2046-IX, яким передбачається регламентування нового виду діяльності на ринку - діяльності із зберігання електричної енергії, ліцензування діяльності із зберігання енергії.

Затвердженими Регулятором змінами у Кодексі комерційного обліку врегульовуються питання:

- встановлення на об'єктах електроенергетики, де експлуатуються установки зберігання енергії з метою продажу електричної енергії (установки зберігання енергії, що експлуатуються операторами таких установок) окремих вузлів погодинного комерційного обліку спожитої, виробленої та збереженої електричної енергії, а також вузла/вузлів комерційного обліку для забезпечення загального погодинного комерційного обліку обсягів відбору/відпуску електричної енергії у цілому для об'єкта електроенергетики, та забезпечення щодобового дистанційного зчитування погодинних даних комерційного обліку відповідним постачальникам послуг комерційного обліку електричної енергії;
- встановлення на об'єктах електроенергетики, де експлуатуються установки зберігання енергії без мети продажу електричної енергії (установки зберігання енергії, що експлуатуються учасниками ринку для власних потреб), одного загального вузлу

комерційного обліку для забезпечення комерційного обліку обсягів відбору/відпуску електричної енергії у цілому за розрахунковий місяць для об'єкта електроенергетики;

- визначення порядку формування даних комерційного обліку у разі встановлення та експлуатації установок зберігання енергії на об'єкті електроенергетики.